

LBRIS

We know
books

Hernan Diaz este autorul a două romane traduse în peste douăzeci de limbi. A publicat povestiri și eseuri în *The Paris Review*, *Granta*, *Playboy*, *The Yale Review*, *McSweeney's* etc. Primul lui roman, *In the Distance* (2017), s-a aflat printre finaliștii premiilor Pulitzer și PEN/Faulkner și a câștigat premiile Saroyan International, Cabell, Page America și New American Voices, printre alte distincții. Al doilea roman al lui Diaz, *Încredere* (*Trust*, 2022), a fost nominalizat la Premiul Booker.

Este laureat al premiului Whiting și a primit burse de la Fundația Guggenheim, Centrul Cullman pentru Universitari și Scriitori aparținând Bibliotecii Publice din New York, Centrul Bellagio din subordinea Fundației Rockefeller, MacDowell, Yaddo și Fundația Ingmar Bergman.

Diaz are un doctorat de la New York University, editează o revistă academică la Columbia University și în 2012 a publicat lucrarea *Borges, between History and Eternity*.

HERNAN DIAZ

ÎNCREDERE

Traducere din limba engleză
BOGDAN PERDIVARĂ

LITERA
București

CUPRINS

Obligațiuni.....	9
<i>Harold Vanner</i>	
Viața mea	155
<i>Andrew Bevel</i>	
Memorii reamintite.....	227
<i>Ida Partenza</i>	
Scadențe	423
<i>Mildred Bevel</i>	

LIBRIS

We know
books

OBLIGAȚIUNI

ROMAN

de
HAROLD VANNER

Fiindcă se bucurase de mai toate avantajele, încă de la naștere, unul dintre puținele privilegii care i se refuzaseră lui Benjamin Rask fusese cel al unei ascensiuni eroice: povestea nu îi era una a dârzeniei și perseverenței, nici vreo istorisire despre o voință de fier care să își fi croit, din mucegaiuri și noroi, un destin de aur. Potrivit adnotărilor de pe pagina ultimă a Bibliei familiei Rask, strămoșii tatălui său migraseră din Copenhaga la Glasgow în 1662, unde se apucaseră de negoț cu tutun din Colonii. Pe parcursul următorului secol, afacerea prosperase și se lărgise într-atât încât devenise necesar ca o parte a membrilor familiei să se mute în America, de unde își puteau supraveghea mai bine furnizorii și dirigi toate aspectele producției. Trei generații mai târziu, tatăl lui Benjamin, Solomon, avea să cumpere părțile tuturor celorlalte rubedenii și investitori din afara familiei. Sub călăuzirea sa exclusivă, înflorirea companiei își urmase cursul, așa încât nu-i luase mult ca să devină unul dintre cei mai de vază comercianți de tabac de pe Coasta de Est. Era poate adevărat că inventarul său provenea de la cele mai bune surse de pe continent, însă, mai mult decât calitatea mărfii, cheia succesului lui Solomon se dovedise abilitatea sa de a exploata un

fapt evident: exista, firește, o latură epicuriană în consumul de tutun, dar majoritatea bărbaților fumau ca să poată sta de vorbă cu alți bărbați. Solomon Rask era, prin urmare, nu doar un negustor care oferea cele mai fine trabucuri, țigarete și amestecuri pentru pipă, ci, pe lângă asta (și mai ales), un furnizor de conversație și legături politice excelente. Își adusese pe cele mai înalte culmi afacerea și-o fixase cu fermitate acolo mulțumită sociabilității sale efervescente și prieteniiilor cultivate în fumoar, unde era adeseori văzut împărțindu-și havanele cu unii dintre cei mai distinși mușterii, printre care îi număra pe Grover Cleveland, William Zachary Irving și John Pierpont Morgan.

La apogeul succesului său, Solomon puse să i se construiască un conac pe West 17th Street, care fusese terminat tocmai la timp pentru nașterea lui Benjamin. Solomon, cu toate acestea, era arareori văzut la reședința din New York a familiei sale. Treburile îl purtau de la o plantație la alta, și mai mereu inspecta halele unde erau rulate țigările sau își vizita partenerii de afaceri din Virginia, Carolina de Nord și Caraibe. Deținea chiar și o mică hacienda în Cuba, unde își petrecea bună parte din fiecare iarnă. Zvonurile privind viața dusă pe insulă îi consolidaseră o reputație de aventurier cu gusturi exotice, ceea ce reprezenta, în domeniul său de activitate, un avantaj.

Doamna Wilhelmina Rask nu avea să pună nicicând piciorul pe domeniul cubanez al soțului. Și ea lipsea perioade îndelungate din New York, plecând de îndată ce revenea Solomon și făcându-și veacul, sezoane întregi, pe la casele de vacanță ale prietenelor sale de pe malul

estic al Hudsonului ori pe la cabanele acestora din Newport. Singurul lucru vizibil pe care îl împărtășea cu Solomon era pasiunea pentru trabucuri, din care pufăia de zor. Aceasta fiind o sursă foarte neobișnuită de delectare pentru o cucoană, își făcea plăcerea doar în cadru intim, în compania prietenelor. Lucru care nu era însă un impediment, de vreme ce se găsea necontenit înconjurată de ele. Willie, cum i se spunea în cercul ei social, făcea parte dintr-un grup bine încheat de femei care păreau să alcătuiască un soi de trib nomad. Proveneau nu doar din New York, ci și din Washington, Philadelphia, Providence, Boston, ba până și de la Chicago. Se deplasau în stol, vizitându-și reciproc casele și vilele de vacanță după cum dicta anotimpul – conacul din West 17th Street devenea sălașul confreriei preț de câteva luni, începând cu ultimele zile din septembrie, când Solomon pleca la hacienda. Însă, în orice parte a țării și-ar fi găsit adăpost doamnele, clica se menținea, invariabil, într-un cerc de nepătruns.

Limitat, în mare parte, la odaia lui și la cea a dădacei sale, Benjamin avu, crescând, doar o idee nelămurită despre restul casei de cărămidă cenușie. Când mama lui și prietenele acesteia se aflau acolo, era ținut departe de camerele în care femeile fumau, jucau cărți și beau Sauternes până târziu în noapte; când se făceau nevăzute, saloanele deveneau o succesiune opacă de ferestre cu obloane închise, mobilă acoperită și candelabre înveșmântate în lințolii umflate precum baloanele. Toate dădacele și guvernantele îl declarau un copil model și toți preceptorii săi confirmau asta. Manierele, inteligența și ascultarea nu se combinaseră niciodată

mai armonios ca în acest băiat cuminte. Singurul neajuns pe care, căutând nod în papură, i-l puteau găsi cei care îi purtau de grijă era codeala lui Benjamin când venea vorba să aibă de-a face cu alți micuți. Unul dintre preceptorii pusese lipsa dispoziției prietenoase pe seama fricii, dar Solomon îi înlăturase în pripă îngrijorările, declarând că băiatul nu făcea decât să devină bărbat într-un fel propriu și personal.

Singurătatea în care crescuse nu îl pregătise pentru școala cu internat. Pe parcursul primului semestru ajunsese obiectul cotidian al injuriilor și al unor cruzimi mărunte. Cu timpul, totuși, colegii de clasă descoperiră că felul său impasibil de a fi îl făcea o victimă prea puțin satisfăcătoare și îl lăsară în pace. Își văzu de ale lui și străluci, fără să pună pic de pasiune, la toate materiile. La finele fiecărui an, după ce îl potopeau cu toate onorurile și distincțiile disponibile, profesorii, fără excepție, îi aminteau că e merit să aducă noiane de glorie Academiei.

În ultimul său an de liceu, tatăl îi muri de inimă. La ceremonia funerară, pentru care se întorsese la New York, rudele și cunoștințele fură impresionate de stăpânirea arătată de Benjamin, însă adevărul era că doliul nu făcuse decât să dea înclinațiilor naturale ale caracterului său o formă ce putea fi recunoscută social. Dovedind o imensă precocitate, care îi lăsa perplecși pe avocații și bancherii tatălui său, băiatul ceru să examineze testamentul și toate documentele financiare legate de acesta. Domnul Rask fusese o persoană ordonată, meticuloasă, iar fiul nu descoperi nimic eronat în scripte. După ce isprăvi, știind la ce avea să se aștepte odată ce intra în

posesia moștenirii, se întoarse la New Hampshire ca să-și încheie studiile.

Mama lui își petrecu scurta perioadă de văduvie cu prietenele, în Rhode Island. Plecă în mai, la scurt timp după ce Benjamin absolvise liceul, și muri până la sfârșitul verii de emfizem pulmonar. Familia și prietenii care participară la acest al doilea serviciu funebru, ținut cu mult mai multă discreție, abia dacă se pricepură să îi vorbească tânărului rămas orfan pe parcursul a doar câtorva luni. Erau, din fericire, multe chestiuni practice de discutat – depozite financiare, executori și chițibușuri legale presupuse de punerea în ordine a afacerilor.

Experiențele lui Benjamin în calitate de student aveau să se dovedească un ecou amplificat al anilor petrecuți ca școlar. Erau prezente aceleași inadecvări și talente, acum însă părea să fi căpătat un soi de atașament rece pentru primele și o mută desconsiderare când venea vorba despre cele din urmă. Unele dintre trăsăturile cele mai proeminente ale înaintașilor păreau să își fi găsit, în el, sfârșitul. N-ar fi putut fi mai diferit de tatăl său, care lua în posesie orice odaie în care intra și îi făcea pe toți să graviteze în jurul său, după cum nu avea nimic în comun cu mama sa, care, probabil, nu își petrecuse singură nici măcar o zi din viață. Aceste discrepanțe între el și părinți deveniră și mai accentuate după absolvire. Se mută din New England înapoi în metropolă și eșuă acolo unde le pria celor mai multe dintre cunoștințele sale – era un atlet incapabil, un umblător prin cluburi apatic, un băutor lipsit de entuziasm, un jucător de cărți indiferent, un amant

călău. El, care își datora averea tutunului, nici măcar nu fuma. Cei care îl acuzau de excesivă frugalitate nu izbuteau să înțeleagă că, la drept vorbind, nu avea poftă pe care să și le reprime.

*

Afacerile cu tutun nu-l interesau câtuși de puțin pe Benjamin. Îi displăceau atât produsul – suptul și pu-făiala primitivă, febrila fascinație pentru fum, duhoarea dulceag-amăruie a frunzelor putrede –, cât și toată forfota din jurul acestuia, de care tatăl lui se bucurase atât și pe care știuse să o exploateze atât de bine. Nimic nu îl dezgusta mai mult decât complicitățile păcătoase ale fumoarului. În ciuda celor mai asidue strădanii, nu izbutea să susțină, cu vreo urmă de înflăcărare, superioritatea unei țigări de foi subțiri asupra unei havane groase, și era neîn stare să cânte, cu vigoarea pe care o poate conferi doar informația la prima mână, osanale frunzelor de tutun cultivate pe domeniul său din Vuelta Abajo. Plantațiile, hambarele unde se usca tutunul și fabricile de trabucuri țineau de o lume îndepărtată, cu care nu se simțea îmboldit să se familiarizeze. Ar fi recunoscut cel dintâi că era un ambasador jalnic al companiei, așadar, delegase operațiunile cotidiene unui director care fusese, timp de două decenii credincioase, angajat al tatălui său. În pofida sfatului acestui director, prin intermediul unor mijlocitori pe care nu îi cunoștea în persoană, Benjamin vându, sub prețul pieței, hacienda cubaneză a tatălui său și tot ce se găsea acolo, fără măcar să facă un inventar. Bancherul său investi banii în acțiuni, împreună cu restul rezervelor financiare.

Aveau să se scurgă vreo câțiva ani de stagnare, pe parcursul cărora avu unele tentative, fără tragere de inimă, de a iniția diverse colecții (monede, porțelanuri, prieteni), își încercă norocul cu ipohondria, se strădui

să-și trezească entuziasmul pentru cai și nu izbuti să devină un filfizon.

Timpul se transforma într-o constantă iritare.

În ciuda adevăratelor sale înclinații, începu să plănuiască o călătorie în Europa. Tot ce îl interesase să afle despre Bătrânul Continent învățase deja din cărți; să aibă experiența acelor lucruri și locuri nu avea, pentru el, pic de însemnătate. Și nu se dădea în vânt să fie închis, zile și zile, pe un vas cu străini. Își spunea însă că, dacă ar fi să plece, acesta ar fi momentul potrivit; atmosfera generală din orașul New York se făcuse îndeajuns de posomorâtă din pricina unei serii de crize financiare și a recesiunii economice care cuprinsese, de doi ani, țara. Fiindcă această degringoladă nu îl afecta direct, Benjamin era conștient doar vag de cauzele ei – totul începuse, credea, cu spargerea bulei căilor ferate, legată apoi cumva de o prăbușire a valorii argintului, care, la rândul ei, duse la o goană după aur și, în cele din urmă, la numeroasele crăhuri bancare care ajunseseră cunoscute drept Panica din 1893. Nu îl preocupa adevărata înșiruire a evenimentelor. Avea ideea nelămurită că piețele se mișcau înainte și înapoi și era încrezător că pierderile de azi aveau să fie câștigurile de mâine. În loc să pună bețe în roate excursiei sale europene, criza financiară – cea mai gravă de la Recesiunea cea Lungă, cu două decenii mai înainte – se număra printre cele mai puternice îmbolduri pe care le găsisese ca să plece.

Pe când Benjamin se pregătea să stabilească o dată pentru voiaj, bancherul îl informă că, prin intermediul unor „legături“, izbutise să achiziționeze obligațiuni emise pentru refacerea rezervelor de aur ale națiunii,

a căror epuizare duse la insolvență atâtea bănci. Întreaga emisie fusese vândută în nici jumătate de oră și, în mai puțin de o săptămână, bondurile îi aduseseră lui Rask un profit frumușel. Așa încât norocul apărut fără să fie chemat, sub forma unor schimbări politice și oscilații favorabile ale pieței, duse la neașteptata și aparent spontană creștere a respectabilului patrimoniu al lui Benjamin, pe care nu se obosise niciodată să îl sporească. Însă acum, că soarta o făcea pentru el, descoperi în miezul ființei o foame de care nu fusese conștient până ce nu i se înfățișase o momeală suficient de mare încât să o stârneasă la viață. Europa nu avea decât să aștepte.

Averea lui Rask se găsea în păstrarea casei de avocatură J.S. Winslow & Co., instituție care se ocupase dintotdeauna de afacerile familiei. Firma, întemeiată de unul dintre prietenii tatălui său, ajunsesese acum pe mâna lui John S. Winslow Jr., care încercase, fără a reuși, să se împrietenească cu Benjamin. Drept rezultat, relația dintre cei doi tineri era întrucâtva încordată. Lucrau totuși împreună – chiar dacă o făceau prin mesageri sau telefonic, modalități de contact preferate de Benjamin repetitivelor și căznit de amabilelor întâlniri față în față.

Curând, Benjamin începu să se priceapă la cititul cotațiilor bursiere, la descoperitul de tipare, la intersectatul lor și la găsirea de legături cauzale ascunse între tendințe aparent lipsite de coerență. Winslow, dându-și seama de înzestrările clientului său, făcu lucrurile să pară mai obscure decât erau și îi trată cu dispreț predicțiile. Însă, chiar și așa, Rask începu să ia decizii proprii, de obicei opuse sfaturilor firmei. Cum îl atrăgeau